

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI SERDAR BERDIMUHAMEDOW:

— Ylym we bilim geçmişde bolşy ýaly, häzirki döwürde-de ähli
özüşlerimiziň binýadyny düzýär. Biz bu gymmatly baýlygymyz
arkaly Garaşsyz Watanymyzyň geljegini gurýarys.

TÜRKMEN UNIWERSITETI

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň aýlyk gazetiniň | 1958-nji ýylda esaslandyryldy | Möçberi 8 sahypa | 2025 | Iýun | #6/41

Garaşsyz, hemişelik Bitarap Türkmenistan döwletimiz adamlaryň bagtyýar, eşretli durmuşda ýaşamagyna gönükdirilen sosial maksatly, yn-sanperwer syýasaty yzygiderli durmuşa geçirýär hem-de bu ugurda dünýä nusgalyk işleri amala aşyrýar. Bu babatda türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy, Gahryman Arkadagymyz Gurbanguly Berdimuhamedowyň öňdengörüjilikli başlangyçlary esasynda, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň taýsyz tagallalarynyň netijesinde gojaman Köpetdagyň eteginde ýaýylyp ýatan türkmen ýaýlasyna XXI asyryň «akylly» şäheri bolan Arkadag şäheriniň gurluşygy 2019-njy ýylyň aprel aýynda başlanyp, 2023-nji ýylyň 29-njy iýununda bu täsin şäheriň birinji tapgyrynyň gurlup dabaraly ýagdaýda ulanylmaga berilmegi, şol dabaranyň çäklerinde bolsa dünýäde hereket edýän abraýly düzümleriň we guramalaryň 20-den gowragynyň güwänamalarynyň bu şähre gowşurylandygy muňa aýdyň şaýatlyk edýär. Häzirki wagtda bolsa bu şäheriň ikinji tapgyrynyň gurluşygy batly depginde alnyp barylar. Ýakynda bolsa, şäheriň birinji tapgyrynyň ulanylmaga berilmeginiň iki ýyllygy uly dabara beslenip bellenildi.

Dünýäniň we milli binagärliğin, bezegin hem-de tehnologik üpjünçiligin in gowy nusgalaryny özünde jemleýän Arkadag şäheri ýurdumyzda ekologik abadançylygy saklamaga, arassa tebigy gurşawy döretmäge, döwrebap, in ýokary durmuş şertlerini kemala getirmäge mümkinçilik berýändigini aýratyn bellenilmäge mynasypdyr. Arkadag şäheri adamlaryň ýaşayş-durmuşyny gowulandyrmak, bilimiň, sanly maglumatlaryň elýeterliligini üpjün etmek, ekologiya ýetirilýän ýaramaz täsirleriň önüni almak, «ýaşyl» ykdysadyýeti ornaşdyrmak, täze iş orunlaryny we adamlar üçin oňaly iş şertlerini döretmek ýaly wajyp wezipeleriň durmuşa ornaşdyrylmagyna oňyn täsir edýär.

Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň taýsyz tagallalary netijesinde sebitde deňi-taýy bolmadyk Arkadag şäherinde ýokary, ýörite orta hünär okuw mekdepleriniň we orta mekdepleriň, çagalar baglarynyň, sungat mekdepleriniň, saglyk öýleriniň, Enäniň we çaganyň saglygyny goraýş merkezi-niň, Onkologiya merkeziniň, Köpugurly hassahananyň, «Tiz kömek» merkeziniň, Ruhyýet köşgüniň, Köpugurly sport toplumynyň, 10 mün orunlyk stadionyň, sport merkeziniň binalarynyň, Medeniýet öýüniň, drama

ARKADAG ŞÄHERI — GELJEGİN ŞÄHERI

teatrynyň, kitaphananyň, sirkiň, muzeýiň, seýilgähleriň, söwda we dynç alyş merkezleriniň hem-de beýleki hyzmat ediş edaralarynyň, in esasy hem ýokary amatlyklary bolan ýaşayş jaýlarynyň uly toplumynyň gurulmagy halkymyzyň boletin, bagtyýar durmuşyny alamatlandyrýar. Bu babatda şäheriň birinji tapgyrynyň çäklerinde häzirki zaman talaplaryna doly laýyk gelýän kasha binalaryň 336-synyň, şol sanda 2, 5, 7, 9 gatly häzirki zaman ýaşayş jaýlarynyň 258-siniň gurlup, halkyň hyzmatynda goýulandygy aýratyn bellemäge mynasypdyr. Arkadag şäherinde bina edilen ylym-bilim, saglygy goraýş, medeniýet we sungat edaralaryna halkymyzyň geçmiş mirasyna, bagtyýar durmuşa eýe bolmagyna, berkarar döwletimiziň dünýädäki abraý-mertebesiniň belent derejelere çykmagyna mynasyp goşant goşan, halkymyzyň taryhynda öçmejek yz galdyran beýik şahsyýetleriň atlary dakylady.

Gahryman Arkadagymyz, Arkadagly Gahryman Serdarymyz tarapyndan durmuşa geçirilýän işler berkarar döwletimiziň, merdana halkymyzyň dünýädäki abraý-mertebesini belent derejelere çykarýar. Sebitde deňi-taýy bolmadyk «akylly» şäher bolan Arkadag şäheriniň dabaraly açylmagynyň bir ýyllygynyň bellenilýän pursatlarynda asman jisimlerini öwrenýän «Kosmos-Ýer» jemgyýetiniň alymlary tarapyndan asman giňişligindäki ýyldyzlaryň birine «Arkadag» adynyň goýulandygy baradaky hoş habaryň gelip gowuşmagy munuň aýdyň subutnamasydyr.

Çünki Gahryman Arkadagymyzyň başlangyjy esasynda hormatly Prezidentimiziň taýsyz tagallalary bilen berkarar döwletimizde amala aşyrylýan il-ýurt bähbitli, dünýä ähmiýetli tutumly işleriň dünýä jemgyýetçiliginiň ünsüni giňden özüne çekýändigini hemmelere mälimdir. Türkmenistanyň dünýäniň ähli halklarynyň bähbitlerine laýyk gelýän başlangyçlarynyň dünýäniň iri halkara guramalarynda, ilkinji nobatda bolsa, in kuwwatly hem abraýly halkara gurama bolan Birleşen Milletler Guramasynda hemmetaraplaýyn goldawa mynasyp bolýandygy, şol başlangyçlar esasynda halkara Ykrarnamalaryň 30-synyň kabul edilendigi, Türkmenistanyň BMG-niň dürli düzümleriniň onlarçasynyň agzalygyna kabul edilendigi, bu Guramanyň Baş Assambleýasynyň Başlygynyň orunbasarlygyna şu asyryň başyndan bäri geçen gysga taryhy döwürde sekiz gezek saýlanmagy, şonuň bilen bir hatarda-da BMG tarapyndan «Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy» Kararnamasynyň üç gezek — 1995-nji ýylyň 12-nji dekabrynda, 2015-nji ýylyň 3-nji iýununda, 2025-nji ýylyň 21-nji martynda kabul edilmegi, şeýle-de 2017-nji ýylyň fewralynda BMG-niň kabul eden Kararnamasyna laýyklykda, her ýylyň 12-nji dekabrynyň «Halkara Bitaraplyk günü» diýlip yglan edilmegi munuň aýdyň subutnamasydyr. Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň BMG-niň Baş Assambleýasynyň 78-nji sessiýasynda eden çykyşynda, öňe süren başlangyjy esasynda bu halkara bileleşiginiň

2025-nji ýyly «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýlip yglan etmeginiň aýratyn möhüm wakadygyny bellemek gerek. Çünki bu ýylda döwletimiziň hemişelik bitarap hukuk ýagdaýynyň ykrar edilmeginiň 30 ýyllygy uly dabara bilen bellenilýär.

Gahryman Arkadagymyzyň başlangyjy esasynda, hormatly Prezidentimiziň taýsyz tagallalary netijesinde gojaman Köpetdagyň eteginde ýaýylyp ýatan türkmen ýaýlasyna gurlup ulanylmaga berlen, Merkezi Aziýa sebitinde we tutuş Orta Gündogarda deňi-taýy bolmadyk XXI asyryň «akylly» Arkadag şäheriniň birinji tapgyrynyň açylmagynyň bir ýyllygy mynasybetli baýramçylyk dabaralary geçirilýän gününde, 2024-nji ýylyň 29-njy iýununda asman jisimlerini öwrenýän «Kosmos-Ýer» jemgyýetiniň alymlary tarapyndan asman giňişligindäki ýyldyzlaryň birine «Arkadag» adynyň goýulmagy biziň berkarar döwletimiziň diňe bir Ýer togalagynda däl, eýsem, tutuş älem giňişliginde öz mynasyp ornuny tapýandygynyň aýdyň subutnamasy boldy. Munuň özi tutuş halkymyzyň göwnüni galkyndyran möhüm waka boldy. Şonda watandaşlarymyzy ýyldyz baradaky maglumat bilen tanyşdyrmak maksady bilen, asman jisimine «Arkadag» adynyň dakylandygyny tassyklaýan güwänamanyň, teleskopyň, onuň düşüren suratlarynyň ýurdumyzyň baýry ýokary okuw mekdepleriniň biri bolan biziň Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetine gowşurmak hakynda çözgüt hem kabul edilmegi hemmämiziň göwnümüzizi galkyndyran, ýatdan çykmajak waka bolandygyny biz buýsanç bilen ýatlaýarys. Bu çözgüde laýyklykda 2024-nji ýylyň 1-nji iýulynda bu asman jisimine

«Arkadag» adynyň dakylandygyny tassyklaýan güwänama, şeýle-de teleskop we onuň düşüren suratlary Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetine dabaraly ýagdaýda gowşuryldy. Olar bu uniwersitetde açylan astronomiya hünärinde okýan talyplary hem-de bu ugurdan okadýan professor-mugallymlar tarapyndan okuw prosesinde talabalaýyk peýdalanylýar.

Ýakynda, 2025-nji Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynyň 29-njy iýununda Arkadag şäheriniň açylmagynyň iki ýyllygy mynasybetli guralan baýramçylyk dabaralary bolsa halk üçin edilýän bu ajaýyp işlere bütin halkymyzyň tüýs ýürekden buýsanýandygynyň aýdyň subutnamasy boldy. Bu şanly toý bilen türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy, Gahryman Arkadagymyzy, Arkadagly Gahryman Serdarymyzy, tutuş halkymyzy tüýs ýürekden gutlaýarys, janlarynyň sag, ömürleriniň uzak, il-ýurt bähbitli, umumadamzat ähmiýetli tutumly işleriniň elmydama rowaç bolmagyny tüýs ýürekden arzuw edýäris.

Atajan BURYNOW,
Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň jemgyýeti öwreniş ylymlary kafedrasynyň müdiri, professor.

Bilimli nesil – ýagty geljek

Ylym-bilim — ösüşleriň binýady

Berkarar döwletimiziň hemişelik Bitaraplygynyň şanly 30 ýyllygynyň dünýä derejesinde giňden belenilýän Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda milli bilim ulgamynda gazanylan üstünlikler, geçirilýän dabaralar kalbymyzda eziz Watanymyzyň şöhratly geçmişi, şu gününe hem-de beýik geljegine buýsanjy has-da artdyryýar.

Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyz we hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyz tarapyndan Garaşsyz, hemişelik Bitarap Watanymyzda bilim bermegiň hil derejesini ýokarlandyrmak, ýaşlara bilim bermek işini kämilleşdirmek we olaryň ylym bilen meşgullanmagy üçin ählitaraplaýyn şertler döredilýär. Bilim bermekligi hünär ugry bilen utgaşdyrmak babatda degişli işler alnyp barylýar. Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde hem Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda döwür bilen aýakdaş gadam urlup, bu babatda uly üstünlikler gazanylýar.

Milli bilim ulgamyna dünýä ölçegleriniň ornaşdyrylmagy bilen baglylykda, ýurdumyz Birleşen Milletler Guramasy bilen ynsanperwer ulgamda hyzmatdaşlygy barha giňeldýär. Türkmenistanda BMG-niň beýleki ugurdaş düzümleri bilen hem bilelikdäki işler alnyp barylýar. Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde guralan köp sanly çäreler munuň aýdyň mysalydyr. Şolaryň hatarynda BMG-niň ýurdumyzdaky edaralarynyň wekilleriniň hem-de halkara bilermenleriň gatnaşmagynda geçirilýän talyplaryň pikir alyşmalaryny, okuw sapaklaryny, ýörite sergileri, maslahatlary hem-de dünýä gün tertibiniň möhüm meseleleri boýunça «tegelek stol» görnüşinde guralýan duşuşyklary görkezmek bolar.

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde Türkmenistanyň Bitaraplygynyň 30 ýyllygy we Ylymlar günü mynasybetli «Durnukly ösüşiň maksatlaryna ýetmekde bilimiň, ylmyň we innowasiýa tehnologiýalarynyň orny» atly utgaşykly görnüşde halkara

ylmy-amaly maslahat geçirildi. Oňa Russiýanyň, Italiýanyň, Türkiýäniň, Hytaýyň, Saud Arabystanynyň, Beýik Britaniýanyň, Belarusuň, Azerbaýjanyň, Gruziýanyň, Gazagystanyň, Özbegistanyň, Täjigistanyň, Gyrgez Respublikasynyň, Bangladeşiň hem-de Türkmenistanyň ýokary okuw mekdepleriniň, ylmy-barlag institutlarynyň 80-den gowragyndan 310-a golaý professor-mugallymlar we alymlar gatnaşyp, wekilçilik edýän ugurlarynda gazanan üstünlikleri, alyp barýan ylmy-barlag işleriniň netijelerini

Birleşen Milletler Guramasynyň Durnukly ösüş maksatlaryna ýetmegine goşýan goşantlaryna baha berýär. Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersiteti Durnukly ösüş maksatlarynyň esasy ugurlary — 3-nji «Sagdyn durmuş we abadançylyk», 4-nji «Ýokary hilli bilim», 5-nji «Gender deňligi» we 17-nji «Durnukly ösüş babatynda hyzmatdaşlyk» maksatlary boýunça bahalandyryldy. Elbetde, bu netije Gahryman Arkadagymyzyň hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň başda dur-

men ýaşlary sportda we döredijilikde ýokary sepgitlere ýetýärler.

Halkara zenanlar günü mynasybetli paýtagtymyzdaky Magtymguly adyndaky milli sazly drama teatrynda Türkmenistanyň Bilim ministrligi, Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşi hem-de Zenanlar birleşiginiň Merkezi geňeşi tarapyndan ýurduň ýokary okuw mekdepleriniň talyp gyzlarynyň arasynda ygylan edilen «Talyp gözeli — 2025» atly gözelligi bäsleşiginiň jemleýji tapgyry geçirildi. Bäsleşikde baş baýraga Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň talyby Aýlar Çaryýewa mynasyp boldy. Şeýle hem ýakynda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň romangerman we gündogar dilleri fakultetiniň italýan dili we edebiyaty hünäriniň 4-nji ýyl talyby Bahar Aýdogdyýewa Gazagystan Respublikasynyň Astana şäherinde geçirilen «Merkezi Aziýanyň iň gowy talyby» atly halkara bäsleşigine internet arkaly gatnaşyp, I derejeli Diploma, döşe dakylýan nyşana we kuboga mynasyp boldy. Gazagystan Respublikasynyň «Bilim Orkenieti» milli innowasiýa ylmy-gözleg merkezi hem-de «Žana Gazagystan» respublikan innowasion merkezi tarapyndan guralan bu halkara bäsleşigiň eminler topary türkmen talybynyň ylma, sungata we döredijilige goşan goşantlaryna ýokary baha berdiler. Elbetde, bu üstünlikleriň özeninde Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň halkymyza bolan söýgüsi, nesil terbiýesine berýän aýratyn ähmiýeti durandyr. Şonuň üçin hem beýik döwrümiziň bilim syýasaty diňe bir häzirki nesli däl, eýsem, geljekki nesilleri hem ylmyň, bilimiň we akyllarparasatnyň şöhlili ýoluna gönükdirýär. Milli Liderimiziň belleýşi ýaly, täze döwür amala aşyrylýan özgertmeleri has-da giňeldip, jemgyýetimiziň aň-bilim mümkinçiligini ýokarlandyrmagy talap edýär. Gahryman Arkadagymyzyň başyny başlan, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň dowam edýän öndengörüjilikli bilim özgertmeleriniň miweleri dünýä ölçeglerine laýyk ösüşleriň nyşanydyr.

«Türkmen uniwersiteti».

maslahatlaşmaga mümkinçilik aldylar.

Döwlet Baştutanymyz tarapyndan kesgitlenen bilimiň hiliniň mundan beýläk-de ýokarlandyrylmagyna gönükdirilen ilkinji nobatdaky wezipeleriň hatarynda ýurdumyzyň ýokary okuw mekdeplerini bilim görkezijileri boýunça dünýäniň abraýly okuw mekdepleriniň sanawyna girizmek boýunça degişli işler görüldi. Golaýda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň «Times Higher Education (THE)» abraýly halkara guramasynyň «Impact Rankings 2025» atly ýokary okuw mekdepleriniň bütindünýä reýtingine goşulmagy hem aýratyn belenilmäge mynasypdyr. Bu reýting dünýäniň dürli künjeklerinde ýerleşýän ýokary okuw mekdepleriniň

magynda ýurdumyzda bilim ulgamyny kämilleşdirmek, dünýäniň soňky gazananlaryny ornaşdyrmak bilen bagly aladalarynyň miwesidir.

Uniwersitetiň talyplary talyp ýaşlaryň arasynda geçirilýän dürli derejeli bäsleşiklerdir ýaryşlara işjeň gatnaşýarlar. Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň çuňňur oýlanyşykly işlenip taýýarlanylýan bilim syýasaty sagdyn, hemmetaraplaýyn ösen, giň dünýägarayýsly ýaş nesli terbiýeläp ýetşdirmek ugunda durmuşa geçirilýän işler özüniň oňyn netijesini-de berýär. Milli we iri halkara ders bäsleşiklerine gatnaşyp, baýrakly orunlary eýeleýän ýaşlaryň sany ýyl-ýyldan artýar, ynsanperwer hyzmatdaşlyk ösdürilýär, türk-

Jogaby müşgil sowal

Men dünýäni özgerdip bilerinmi?! Bu müşgil sowal özümi bilip, agy-garany, ýagşy-ýamany saýgarp başlan günlerimden kalbym gozgalana salyp gelyär. Ine, şon-dan bärem oňa şo-ol jogap agtaryp yörşüm. Megerem, bu mümkin bolmajak zat ýaly görünýändir. Yöne men ahyry gözleýänimi tapdym. Bu sowala «Hawa, elbetde bolar» diýmegi başardym. «Sen näme jadygöýmiň, beýle işi nädip başardyk?» Sizde şeýle sowal dörän bolsa gerek. Biraz tagapyl ediň, onuň mümkin zatdygyna sizi ynandyrmaga synanyşjak.

«Köp kitap okamak, esasanam, gowy kitaplary gaýta-gaýta köp okamak ynsanyň döredijilikli pikirlenmesini artdyryýar». Çuň manyly bu jümleler Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň «Ýaşlar Watanyň daýanjy» atly kitabyndan ýandepderçäme belläp alan belliklerimden. Şu sözlerden täsirlenip, öňler birnäçe ýola okandygyma garamazdan, kitap tekjämni «aýratyn gowy kitaplary» bölümini ýene bir ýola okap çykmalý diýen netijä geldim. Men muňa iň köp okan we söýgüli kitaplarymyň näýbaşysy bolan Gahryman Arkadagymyzyň «Älem içre at gezer» atly romanyndan başlamagy makul bildim. Bu kitap bilen 10 ýaşymdan bäri tanyş bolup, öwran-öwran okaýandygyma garamazdan, şu gezekki okaýyş mende täsin duýgular dörettdi. Ol maňa durmuşymyň manysyna düşümege, «Men dünýäni özgerdip bilerinmi?!» diýen çetini sowalyma jogap tapmagyma çelgi boldy.

«Şunça wagt okabam, nämüçin şeýle pikir sende şu gezek döredi?» diýip soramagyňyz mümkin. Sebäp diýseň, meni öňler kitabyň baş gahrymany Milli Liderimiziň atasy Berdimuhamet Annayewiň çagalyk, ýetginjeklik, front ýyllaryndaky wakalary, şeýere daragty baradaky täsirli gürriňler gyzyklandyryýardy, özüne çekýärdi. A, bu gün bolsa men bu kitaba geljekki mugallym hem-de ömrüň çäryegini gädirip başlan has bilisigeli nazarlar bilen garaýaryn.

Romanyň «Hakdan içen mugallym» bölümindäki: «Mugallym özüne ynanylan gymmatly almazy ähli görki bilen şöhlendirdip biler ýaly täzeden işleýän jadygöýdir» diýen sözler meni saýlap alan hünärim barada çynlakaý pikirlenmäge mejbur etdi. Şol pursat hyýalymda elim görkezme taýajykly her haýsy aýratyn bir dünýä çalyndaş okuwçylarymyň öňünde gyzykly bir temadan sapak geçip duran pursadym janlandy. Berdimuhamet mugallymyň ýokardaky sözlerinden ugur alsam, men onda erteklerdäki ýa-da multafilmlerdäki jadygöý, elimdäki görkezme taýajygym bolsa, jadygöýleriň «Bibidi babidi bum» jadyly sözleri bilen ulanylan şol taýajygy bolýar-da. Çagalykdan tanyş jadygöýlerimiň ählisi hiç kimiň başaryp bilmejek işleriniň hötdesinden gelyärdiler, onda diýmek menem başaryn. Aramyzda asla jady diýlen zada ynanmaýanlaryň hem bolmagy ahmal. Bu bolup biläýjek zat. Jadydan daş şol topar hakyky jadyynyň päk ýüreklerdäki ynamdadygyny bilmeýän bolsalar gerek...

«Her bir çaga bilen aýratynlykda işlemegi öwrenmek

gerek. Şeýdip işlemek mugallymyň özi üçinem gyzykly bolar. Sebäbi olaryň her biri gizlenip ýatan we aýratyn dünýädir, şeýdip işlemeseň, ol dünýäni ahyryna çenli açmak mümkin däl. Yekeje-de bolsa bir çaganyň durmuşyna öz täsirini ýetirip, ony özgertmegi başaran mugallym hakyky mugallymdyr. Bu käriň asyl lezzetem şonda bolsa gerek. Kir-kirimsiz päk çaga kalby akja kagyza çalam edýär. Ol kagyza nämeleriň ýazylyjakdygy, onuň haýsy haýyry işleriň başlangyjy boljakdygy bolsa, mugallyma bagly bolýar. Gahryman Arkadagymyzyň jöwher paýhasyndan syzylap çykan «Älem içre at gezer» kitabyndan mugallymçylyk kärine degişli iň inçe syrlary hem okap bolýar. Romandaky hakyky mugallym, ilhalar ynsan Berdimuhamet Annayewiň berýän şeýle maslahatlaryna eýerip, bu asyly käri ýene bir mertebe belende galdyrmak meniň baş maksadym bolar.

Şeýlelikde, bu kitap meni şu güne çenli elendirep gelýän sowalymyň jogabyny tapmagyma itergi berdi. Hakykatdan hem dünýäni özgertmek mümkin we men muny başaryjagyma ýürekden ynanyaryn. Yöne indi maňa başga bir sowal ynalyk berenok. «Yekäniň çaňy çykamaz» diýilýär. Şol sebäpli ol sowal diňe özüme hem däl, tutuş adamzada gönükdirilen. Meniň şu setirlerimi wagt tapyp okap oturan kalplary ýagşylyk nurundan püre-pür, eziz ynsanlar, Size yüzlenýärim. Biz dünýäni özgerdip bilerismi?!

Akmaral HANDURDYÝEWA,
Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň talyby.

Täzelikler

«Durnukly ösüşiň maksatlaryna ýetmekde bilimiň, ylmyň we innowasiýa tehnologiýalarynyň orny» atly halkara ylmy-amaly maslahat geçirildi

29-30-njy maýda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde Türkmenistanyň Bitaraplygynyň 30 ýyllygy we Ylmlar günü mynasybetli «Durnukly ösüşiň maksatlaryna ýetmekde bilimiň, ylmyň we innowasiýa tehnologiýalarynyň orny» atly utgaşykly görnüşde halkara ylmy-amaly maslahat geçirildi. Oňa ýurdumyzyň ýokary we mugallymçylyk ugurly orta hünär okuw mekdepleriniň, daşary ýurtlaryň ýokary okuw mekdepleriniň professor-mugallymlary, Türkmenistanyň Ylmlar akademiýasynyň ylmy institutlarynyň we Halkara ylmy-tehnologiýa parkynyň alymlary, ylmy işgärleri, aspirantlarydyr doktorantlary gatnaşdylar.

Halkara maslahatyň açylyş dabarasynda çykyş edenler soňky ýyllarda türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagynyň we Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedowyň taýsyz tagallalary bilen Bitarap Türkmenistanyň dünýä döwletleri bilen ylym-bilim babatda hyzmatdaşlygynyň yzygiderli ösdürilýändigini bellediler. Şunda dürli ýyllarda Bitarap Türkmenistanyň strategik hyzmatdaş döwletler bilen gatnaşyklaryň berk binýady bolan bilim, ylym we tehnologiýalar babatda alyp barýan işleriniň taryhy ähmiýete eýe bolup durýandygyny nygtaldy.

Türkmenistanly we daşary ýurtly alymlar, professor-mugallymlar wekilçilik edýän ýokary okuw mekdeplerinde, ylym-bilim merkezlerinde alnyp barylýan ylmy-barlag işler hem-de olaryň önümçilik arabaglanyşygynyň durmuş-ykdysady taýdan durnukly ösüşi üpjün etmedäki orny barada giňişleýin gürrüň berdiler.

Maslahata gatnaşyjylar dost-doganlyk ýörelgeleriniň täze taryhy döwürde türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagynyň we Türkmenistanyň Prezidentiniň tagallalary bilen dowamat-dowam bolýandygyny buýsanç bilen bellediler.

Şeýle hem halkara ylmy-amaly maslahatyň işi «Biohimiki we nanotehnologiýalary ösdürmegiň hem-de olaryň gazanan üstünliklerini önümçilige ornaşdyrmagyň, daşky gurşawy goramagyň meseleleri. Tebigy ylmy ugurlara degişli dersleri okatmagy kämilleşdirmegiň häzirkki zaman usullary», «Matematikada, fizikada we astronomiýada ylmy barlaglar. Sanly bilim, maglumat ulgamy we kompýuter tehnologiýalary, kiber howpsuzlygy hem-de ykdysadyýetiň pudaklaryna emeli aňny ornaşdyrylmagy», «Ynsanperwer ylmlary: taryh, sosiologiýa, filosofiýa, psihologiýa we pedagogika, hukuk öwreniş ylmlarynyň häzirkki zaman ösüşi» hem-de «Filogiýanyň meseleleri: türkmen we daşary ýurt dillerini, edebiýatyny öwrenmegiň hem-de okatmagyň usullary. Terjimäniň nazaryýeti we amalyýeti» ýaly bölümçelerde dowam etdi. Olarda professor-mugallymlar, alymlar, ylmy işgärler, doktorantlarydyr aspirantlar ylmy nutuklar bilen çykyş edip, medeni-ynsanperwer ugurlar boýunça pikir alyşdylar.

Maslahatyň işine Russiýa Federasiýasynyň, Italiýa Respublikasynyň, Türkiýe Respublikasynyň, Hytaý Halk Respublikasynyň, Saud Arabystany Patyşalygynyň, Beýik Britaniýanyň, Belarus Respublikasynyň, Azerbaýjan Respublikasynyň, Gruziýanyň, Gazagystan Respublikasynyň, Özbegistan Respublikasynyň, Täjigistan Respublikasynyň, Gyrgyz Respublikasynyň, Bangladeşiň hem-de Türkmenistanyň ýokary okuw mekdepleriniň, ylmy-barlag institutlarynyň 80-den gowragyndan 310-a golaý professor-mugallymlar we alymlar gatnaşdylar.

Halkara maslahatyň ýapylyş dabarasynda çykyş edenler türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagynyň we Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedowyň taýsyz tagallalary bilen Bitarap Türkmenistanyň dünýä döwletleri bilen ylym-bilim babatda hyzmatdaşlygynyň yzygiderli ösdürilýändigini belläp, alnyp barylýan bu işleriň taryhy ähmiýete eýe bolup durýandygyny buýsanç bilen aýtdylar.

Dabara gatnaşyjylar ylym, bilim we tehnologiýalar babatda hyzmatdaşlygy ösdürmek ugrunda alyp barýan tutumly işleri üçin türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň we Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlarynyň sag, ömürleriniň uzak, il-ýurt bähbitli, umumadamzat ähmiýetli işleriniň hemişe rowaç bolmagyny arzuw etdiler.

Ylmy-taslama bäsleşigi

3-nji iýunda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly hem-de Ylmlar günü mynasybetli ýokary okuw mekdebinin kafedralarynda hereket edýän ylmy gurnaklaryň, ýaş mugallymlaryň, aspirantlaryň, magistrleriň hem-de talyplaryň arasynda ylmy-taslama bäsleşigi geçirildi.

Bäsleşige ylmy gurnaklar, ýaş mugallymlar we talyplar tarapyndan taýýarlanan dürli maketleriň, programma üpjünçilikleriniň, önümleriň, web-sahypalaryň, 3D animasiýalaryň, enjamlaryň, abzallaryň 100-e golaýy hödürlenildi.

Bäsleşigiň açylyş dabarasynda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň ýolbaşçylary we professor-mugallymlary çykyş etdiler. Ýaşlaryň ylmy-döredijilik zehinlerini ýüze çykarmakda durmuşa geçirilýän tutumly işler üçin türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyza we Arkadagly Gahryman Serdarymyza alkyş sözleri aýdyldy. Ýeňijiler Diplomar, Hormat hatlar we uniwersitetiň kärdeşler arkalaşygynyň ilkinji guramasynyň ýadygärlik sowgatlary bilen sylaglanyldy.

Ylmlar gününe bagyşlandy

4-nji iýunda Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly hem-de Ylmlar günü mynasybetli «Hormatly Prezidentimiziň ylmy we ýokary tehnologiýalary ösdürmek baradaky syýasaty – ýurdumyzyň durmuş-ykdysady taýdan durnukly ösüşiňiň möhüm şerti» atly ylmy-amaly maslahat geçirildi.

Maslahatda uniwersitetiň we beýleki ýokary okuw mekdepleriniň professor-mugallymlarynyň, aspirantlarynyň, alymyk derejelerine dalaşgärleriň, magistrleriniň, talyplaryň, şeýle-de ylmy-barlag institutlarynyň alymlarynyň, ylmy işgärleriniň, ministrlklerdir pudaklaýyn edaralarynyň hünärmenleriniň 490-a golaý ylmy nutuklary meýilleşdirildi.

Maslahatyň işi umumy mejlisden we «Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe takyk ylmlary döwrebap ösdürmegiň meseleleri», «Ýurdumyzyň ykdysadyýetiň pudaklarynyň ösdürilmeginde maglumat ulgamynyň we programma üpjünçiliginiň orny», «Türkmenistanyň ylmy-tehniki ösüşiňi ýokarlandyrmakda fizikanyň we nanotehnologiýanyň orny», «Ýurdumyzda himiýa ylmynyň we tehnologiýalarynyň toplumlaýyn ösdürilmeginde ýokary derejeli hünärmenleri taýýarlamagyň ähmiýeti», «Ýurdumyzyň biologiýa dürlüliginiň döwrebap öwrenilmegi we goralyp saklan-

magy — Durnukly ösüşi üpjün etmegiň esasy ugurlarynyň biri», «Türkmenistanyň durmuş-ykdysady ösüşiňi ýokarlandyrmakda ekologiýa abadançylygynyň üpjün edilmeginiň orny», «Türkmen dilini we edebiýatyny öwretmegi kämilleşdirmegiň ylmy-usuly meseleleri», «Täze taryhy döwürde iňlis dilini we edebiýatyny innowasiýa tehnologiýalary arkaly öwretmegiň usullary», «Daşary ýurt dillerini öwrenmegiň we terjime etmegiň täzeçil usullary», «Türkmenistanyň taryhyny öwrenmegiň we medeni mirasyny goramagyň häzirkki zaman meseleleri», «Ýurdumyzyň durnukly ykdysady binýadyny pugtalandyrmakda döwrebap kanunçylyk namalarynyň orny» atly bölümleriň 11-isinden ybarat boldy.

Ynsanperwer ylmlary boýunça maslahat geçirildi

12-13-nji iýunda Ylmlar günü mynasybetli «Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe ylym, tehnika we innowasion tehnologiýalar» atly halkara ylmy maslahat geçirilýär. 13-nji iýunda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde halkara ylmy maslahatyň «Ynsanperwer ylmlary» boýunça 6-njy bölümçesi öz işini alyp bardy.

Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň we hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň Bitarap Watanymyzda amala aşyrylýan ylym ulgamyndaky beýik özgertmeleri halkara hyzmatdaşlygyň ynsanperwer ugrundan tejribe alyşmakda mynasyp orna eýe bolýar. Bölümçede 140-den gowrak çykyş meýilleşdirildi. Onuň dowamynda utgaşykly görnüşde Amerikanyň Birleşen Ştatlaryndan, Hytaý Halk Respublikasyndan, Belarus Respublikasyndan, Azerbaýjan Respublikasyndan, Özbegistan Respublikasyndan, Täjigistan Respublikasyndan, Ermenistan Respublikasyndan, Mongoliýadan alymlaryň, professor-mugallymlaryňdyr hünärmenleriň ylmy nutuklary diňlenildi.

Şonuň ýaly-da, maslahatyň bölümçesinde türkmen alymlarynyň, ylmy işgärleriň, professor-mugallymlaryň, aspirantlaryň hem ylmy nutuklary diňlenilip, olar esasan, ynsanperwer ylmlar ulgamyndaky dürli meseleler hem-de dünýä tejribesi barada boldy. Maslahatyň dowamynda oňa gatnaşyjylar ylmy çykyşlary bilen baglanyşykly özara pikir alyşdylar.

«Ýaşlaryň arasynda reproduktiv saglygyň wajpylygy» atly okuw sapagy

13-nji iýunda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly mynasybetli ýokary okuw mekdeplerinde alnyp barylýan işleriň meýilnamasy boýunça Birleşen Milletler Guramasynyň Ilat gaznasynyň (UNFPA) reproduktiv saglygy boýunça bölüm müdiri Maýagözel Kuliýewanyň alyp barmagynda «Ýaşlaryň arasynda reproduktiv saglygyň wajpylygy» atly okuw sapagy geçirildi. Okuw sapagyna uniwersitetiň fakultetleriniň talyplary gatnaşdylar.

(Dowamy 3-nji sahypada).

Täzelikler

DABARALY MASLAHAT

27-nji iýunda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde «akyly» Arkadag şäheriniň gurlup ulanylmaga berilmeginiň 2 ýyllygyna, şeýle-de 2024-nji ýylda «Kosmos-Ýer» jemgyýetiniň alymlary tarapyndan açylan «Arkadag» ýyldyzyna bagyşlanan dabaraly maslahat geçirildi.

Maslahatda uniwersitetiň professor-mugallymlary we astronomiýa hünäriňiň talyplary çykyş edip, türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň öňdengörüjilikli şähergurluşyk maksatnamasynyň çäginde sanlyja ýyllarda gurlan, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň ak patasy bilen ulanylmaga berlen «akyly» Arkadag şäheriniň taryhy ähmiýete eýe bolup durýandygyny belläp geçdiler. Şonuň ýaly-da, çykyşlarda Arkadag şäheriniň häzirki wagta çenli 25-e golaý halkara şahadatnamalara, güwänamalara

we baýraklara mynasyp bolandygy buýsanç bilen nygtaldy.

Çykyşlarda 2024-nji ýylyň 29-njy iýununda Arkadag şäheriniň 1 ýyllygy mynasybetli geçirilen dabaraly maslahatda asman jisimlerini öwrenýän «Kosmos-Ýer» jemgyýetiniň alymlary tarapyndan asman giňişligindäki ýyldyzlaryň birine «Arkadag» adynyň goýulmagynyň uly ähmiýete eýe bolup durýandygy nygtaldy. «Arkadag» adynyň dakylandygyny tassyklaýan güwänamanyň, şeýle-de teleskopyň, onuň düşüren suratlarynyň Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetine gowşurylmagynyň taryhy ähmiýete eýe bolup durýandygy buýsanç bilen nygtalyp geçildi.

Dabaraly maslahatyň dowamynda Türkmenistanyň Bilim ministrligi tarapyndan guralan Abu Reýhan Biruni adyndaky astronomiýa olimpiadasynda üstünlikli çykyş

eden ýokary synp okuwçylaryna we talyplara ýadygärlik sowgatlary hem-de Diplomalr, şeýle hem, Gazagystan Respublikasynyň Astana şäherinde Gazagystanyň «Bilim Orkenieti» innowasiýa ylmy-gözleg merkezi hem-de «Žana Gazagystan» respublikan innowasion merkezi tarapyndan guralan «Merkezi Aziýanyň iň gowy talyby» atly halkara bäsleşiginde I derejeli Diploma, döşe dakylýan nyşana we kuboga mynasyp bolan Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň talybyna ýadygärlik sowgady gowşuryldy.

Uniwersitetiň eýwanynda dabara bilen ugurdaş kitaplaryň, amaly-haşam sungatynyň gymmatlyklarynyň, talyplaryň taslama bäsleşiklerinde gazanan üstünlikleriniň, taslamalarynyň, dürli işläp düzmeleriniň, oýlap tapmalarynyň sergisi guraldy. Şeýle-de uniwersitetiň «Bagtyýarlyk owazlary» medeni merkeziniň aýdymçylar we dutarçylar toparlary tarapyndan ýerine ýetirililen aýdymlar maslahata özboluşly öwürşin berdi.

Dabaranyň ahrynda Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe ylym-bilim we ýaşlar syýasatyny dabaralandyrmak bilen, parahatçylyga, abadançylyga we durnukly ösüşe gönükdirilen ynsanperwer işleri durmuşa geçirýän türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyza we hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyza hoşallyk we alkyş sözleri beýan edildi.

«Türkmen uniwersiteti».

Uniwersitetimiziň talyby «Merkezi Aziýanyň iň gowy talyby» adyna mynasyp boldy

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň roman-german we gündogar dilleri fakultetiniň italyan dili we edebiyaty hünäriňiň 4-nji ýyl talyby Bahar Aýdogdyýewa Gazagystan Respublikasynyň Astana şäherinde geçirilen «Merkezi Aziýanyň iň gowy talyby» atly halkara bäsleşigine internet arkaly gatnaşyp, I derejeli Diploma, döşe dakylýan nyşana we kuboga mynasyp boldy.

Gazagystan Respublikasynyň «Bilim Orkenieti» milli innowasiýa ylmy-gözleg merkezi hem-de «Žana Gazagystan» respublikan innowasion merkezi tarapyndan guralan bu halkara bäsleşigiň eminler topary türkmen talybynyň ylma, sungata we döredijilige goşan goşantlaryna ýokary baha berdiler.

Bu halkara bäsleşiginde gazanylan ýeňiş bilen Bahar Aýdogdyýewa «Merkezi Aziýanyň iň gowy talyplarynyň» hataryna goşuldy.

«Türkmen uniwersiteti».

(Başlangyjy 2-nji sahypada).

Okuw sapagynda bellenilişi ýaly, ýurdumyzyň ýaş nesli hakyndaky alada hormatly Prezidentimiziň durmuşa geçirýän syýasatynyň ileri tutulýan ugurdur. Şol syýasata laýyklykda, sazlaşykly ösýän, beden taýdan sagdyn, ýokary bilimli ýaş nesli terbiýelemäge aýratyn üns berilýär. Türkmen jemgyýetiniň ruhy gymmatlyklary, gadymdan gelyän döredijilik bilen meşgullanmagyna, milli we umumadamzat ruhy gymmatlyklary esasynda terbiýelenmegine gönükdirilendir.

Bu ugurda alnyp barylýan durmuş syýasaty, ykdysady we medeni özgertmeler, ilkinji nobatda, eneleriň we çagalaryň saglygyny goramaga, ýaş nesliň sagdyn durmuşda ýaşamagyna, sport we döredijilik bilen meşgullanmagyna, milli we umumadamzat ruhy gymmatlyklary esasynda terbiýelenmegine gönükdirilendir.

Ýurdumyzda çaganyň saglygyny gorayyş ulgamyny hünärmenler, halkara talaplara laýyk gelyän zerur derman we saglygy gorayyş maksatly serişdeler bilen yzygiderli üpjün etmek, ulgamyň maddy-enjamlaýyn binýadyny pugtalandyrmak boýunça zerur işler geçirilýär.

«Ýokary bilimde sanlylaşdyrma, IT we emeli aň» atly okuw sapagy

16-njy iýunda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň «Fulbright» alyş-çalyş maksatnamasynyň hünärmeni, doktor Melda Ýyldyzyň ýurdumyza iş saparynyň çäklerinde uniwersitetiň professor-mugallymlarynyň we talyp ýaşlarynyň gatnaşmagynda STEM (ylym, tehnologiýa, inženeriýa we matematika) ugurlary boýunça «Ýokary bilimde sanlylaşdyrma, IT we emeli aň» atly okuw sapagy geçirildi.

Okuw sapagynyň dowamynda okatmagyň STEM ulgamynyň bilim ulgamynda ulanylmagynyň aýratynlygy we onuň bilimi sanlylaşdyrmakda emeli aň bilen bilelikde peýdalanylmagy barada giňişleýin gürrüň berildi. STEM taslamalary ýaşlara diňe bir teoriki bilimi däl, eýsem, amaly

başarnyklary hem öwredýär. Bellenilişi ýaly, taslama esasly okatmak usullary ýaş nesliň bilime bolan gyzyklanmasyny ýokarlandyrýar.

Okuw sapagynyň barşynda oňa gatnaşyjylar özüni gyzyklandyran soraglara täsirli jogaplary aldylar.

Uçurymlara ak ýol arzuw edildi

17-nji iýunda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde ýurdumyzyň bu baýry ýokary bilim ojagyny 2024-2025-nji okuw ýylynda tamamlan uçurymlaryň gutardyş dabarasy geçirildi.

Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda hünärleriň 33-üsi boýunça 1748 uçurym tamamlan. Olaryň 1674-üsi hünärmen, 50-si bakalawr, 24-si magistr maksatnamasy boýunça ýokary bilime eýe boldular.

Dabara ýurdumyzyň ministrliklerdir pudaklaýyn dolandyryş edaralarynyň hünärmenlerinden, Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň we onuň ugurdaş ylmy-barlag institutlarynyň alymlaryndan

ybarat Jemleýji döwlet synag toparlarynyň başlyklary, uniwersitetiň professor-mugallymlarydyr uçurymlary gatnaşdylar.

Ilki bilen, çykyşlara orun berlip, olaryň dowamynda 90 ýyldan gowrak wagt bäri ýurdumyzyň halk hojalygynyň dürli ugurlaryndan ýokary derejeli hünärmenleri taýýarlamaga uly goşant goşýan baýry ylym-bilim ojagyny talyplaryň bellenen dersler boýunça döwlet synaglaryny üstünlikli tabşyryp, özleşdiren bilimleriniň, hünär başarnyklarynyň netijesini görkezýändiglerine üns çekildi.

Dabarada tapawutly we görelde okan, döwlet hem-de halkara derejesinde ders, ylmy-taslama, döredijilik bäsleşiklerinde ýeňiş gazanan, sport ýaryşlarynda, medeni-

jemgyýetçilik çärelerinde işjeňlik görkezýän uçurymlara Minnetdarlyk hatlary, kárdeşler arkaşygynyň ilkinji guramasynyň ýadygärlik sowgatlary gowşuryldy.

Ýaş žurnalistler üçin gollanma

Türkmen döwlet neşirýat gullugy tarapyndan Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň Žurnalistika kafedrasynyň uly mugallymy, Türkmenistanyň at gazanan žurnalisti Agamyrat Mämmedowyň «Ýaş žurnalistiň döredijilik mekdebi» atly okuw gollanmasy neşir edildi.

«Ýaş žurnalistiň döredijilik mekdebi» atly okuw gollanmasynyň türkmen halkynyň Milli Lideriniň žurnalistika

barada aýdan birnäçe parasatly, pähimleri bilen başlanmagy kitaýyň gymmatyny has-da artdyrýar. Žurnalistiň tekstleriniň žanr aýratynlyklaryna gysgaça düşündiriş berilmegi, interwýu alnyşy, makalanyň ýazylyşy, makalany tiz ýazmagyň ýollary, žurnalistiň tekstiniň redaktirlenişi, gazet neşirleriniň žanrlary we başgalar barada maglumatlaryň ýerleşdirilmegi talyplaryň bu ugurdaky bilimlerini has-da pugtalandyrmaga ýardam berer.

Gollanmanyň «Žurnalistika hakynda söz», «Tejribeli žurnalistlerimizden ýaşlara peýdaly maslahatlar» bölümleriniň, şeýle-de gollanmanyň awtorynyň metbugat çykyşlarynyň onlarçasynyň žanrlar toparlary boýunça bölünip berilmegi-de hünär kämilligi babatda ýaşlar üçin ähmiýetli bolup durýar.

Ýokary okuw mekdepleriniň žurnalistika hünäri boýunça bilim alýan talyplary, şol sanda bu ugurdan ders berýän mugallymlary üçin niýetlenilen we ýurdumyzyň habar beriş serişdelerinde zähmet çekýän başlangyç žurnalistler üçin-de peýdaly bolup biljek bu kitabyň ýaşlaryň öz köpgyraňly hünärlerini kämil özleşdirmekleri üçin peýdaly gollanma boljakdygyna, «Halypa-şagirt» ýörelgesinde öz mynasyp ornuny eýelejekdigine umyt bildirýäris.

«Türkmen uniwersiteti».

ÝAŞ ŽURNALISTIŇ DÖREDIJILIK MEKDEBI

Yaş alymlar sylaglanyldy

12-nji iýunda Ylymlar günü mynasybetli Türkmenistanyň Oguz han adyndaky Inžener-tehnologiýalar uniwersitetinde Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňesi bilen Ylymlar akademiýasynyň bilelikde guramagynda ýaşlaryň arasynda ylmy işler boýunça geçirilýän bäsleşigiň ýeňijilerine sylaglary gowşurmak dabarasy boldy. Bu bäsleşik zehinli ýaşlary — alymlaryň täze neslini ýüze çykarmaga ýardam edip, ylmyň dürli pudaklarynda barlaglary höweslendirmäge gönükdirilendir.

Bäsleşikde Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinden aşakdakylar ýeňiji boldular:

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň dünýä taryhy kafedrasynyň mugallymy Şemşat Aşymmuhammedowna Berdiýewa (1-nji orun);

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň türkmen edebiýaty kafedrasynyň aspiranty Aýgözel Kakamyradowna Işadowa (1-nji orun);

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň türkmen dili kafedrasynyň mugallymy Didar Amanmuhammedow Amanmuhammedow (2-nji orun);

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň türkmen edebiýaty kafedrasynyň mugallymy Aýbölek Baýramgeldiýewna Goçyýewa (2-nji orun);

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň Türkmenistanyň taryhy kafedrasynyň mugallym-öwrenijisi Ymammuhammet Çaryýarmuhammedow Şamammedow (2-nji orun);

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň jemgyýeti öwreniş ylymlary kafedrasynyň mugallym-öwrenijisi Aýnur Isagulyýewna Semetowa (3-nji orun);

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň matematika fakultetiniň 5-nji ýyl talyby Şatlyk Şamyradowiç Salamow (1-nji orun);

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň hukuk fakultetiniň 4-nji ýyl talyby Begenç Baýrammyradow Aşaýow (2-nji orun);

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň türkmen dili we edebiýaty fakultetiniň žurnalistika hünäriniň 5-nji ýyl talyby Akgyz Maksadowna Annayewa (3-nji orun);

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň matematika fakultetiniň 5-nji ýyl talyby Sähraýul Geldimyradowna Garlyýewa (3-nji orun);

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň matematika fakultetiniň 4-nji ýyl talyby Aýnur Gurbanbaýgyzy Orunbaýewa (3-nji orun);

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň geografiýa fakultetiniň 4-nji ýyl talyby Sähet Merdanow Saryýew (3-nji orun).

Aýgözel IŞADOWA, türkmen edebiýaty kafedrasynyň aspiranty:

— Her bir ynsanyň ömür kitabynda baky yz galdyran bagtly pursatlar bolýar. Ine, men hem şeýle tolgundyryjy pursatlaryň şaýady boldum. Eziz Watanymyzda Ylymlar gününüň bellenýän gününde, Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň hem-de Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňesi tarapyndan ygylan edilen, Türkmenistanyň ýaşlarynyň arasynda ylmy işler boýunça geçirilen bäsleşikde birinji orny eýeläp, ýeňiji bolmak bagty miýesser etdi. Hormatly

Didar AMANMUHAMMEDOW, türkmen dili kafedrasynyň mugallymy:

— Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe Gahryman Arkadagymyzyň hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň taýsyz tagallalary bilen ýurdumyzda ylym-bilim pudagy batly depginler bilen ösdürilýär. Ata Watanymyzda ýaşlaryň döwrebap bilim almagy, olaryň geljekde Watana wepaly, zähmetsöýer ýaşlar bolup ýetişmekleri üçin giň mümkinçilikler döredilýär. Biziň ýaşlarymyz

Aýbölek GOÇYÝEWA, türkmen edebiýaty kafedrasynyň mugallymy:

— Türkmen ýaşlary — bagtyýar ýaşlar. Olar Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň çäksiz üns-aladasy bilen gurşalan. Biz bilim işgärleri hem ýokary okuw mekdebimizde talyp ýaşlara bilim bermekde, okatmakda söz sungatynyň paýhasyndan, pähiminden ugur alýarys.

Ýaşlykda adatdan daşary güýç bar, daşgyn bar, joşgun bar. Ýaşlyk — ömre bir berilýän reýhana bahar pasly. Hut şonuň üçinem eziz Diýarymyzda ýaşlaryň ylym-bilimli bolup ýetişmekleri ugrunda taýsyz tagallalar edilýär. Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda giňden bellenilip geçilen Ylymlar günü mynasybetli Türkmenistanyň Prezidentiniň Karary esasynda, ýurdumyzyň ýaşlarynyň arasynda ylmy işler

Aýnur SEMETOWA, jemgyýeti öwreniş ylymlary kafedrasynyň mugallym-öwrenijisi:

— Gahryman Arkadagly, Arkadagly Gahryman Serdarly jenneti mekanymyz, ata Watanymyz — Türkmenistan döwletimiz gün-günden pajarlaýar, gül açýar, ösýär. Elbetde, bu zatlar türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň taýsyz tagallalary esasynda durmuşa geçirilýär.

Ylmyň we bilimiň ösüşleriniň binýadydygy, geljeğiň röwşen ýoludygy ykrar edilen hakykatdyr. Yhlasy myradyna gowşup, arzuwlary wysal tapan ynsan dünýädäki iň

Prezidentimiziň alyp barýan ynsanperwer syýasaty netijesinde türkmen halkynyň edebi mirasyny, edebiýatyny, görnükli söz ussatlarynyň ömri-döredijiligini ylmy esasynda öwrenmek babatda giň gerimli işler alnyp barylýar.

Çeper edebiýat jemgyýetçilik, öwredijilik, akyly ýetirijilik, terbiýeçilik taýdan möhüm ähmiýete eýedir. Çeper edebiýatyň bir ganaty bolan çagalar edebiýaty ýaş nesli terbiýelemekde jemgyýetçilik durmuşymyzda uly orun eýeleýär. Meniň hem ylmy işim türkmen çagalar edebiýatynyň ösüşine uly goşant goşan, YUNESKO-nyň Çagalar we ýetginjekler edebiýaty boýunça Halkara Geňesi tarapyndan esaslandyrylan Hans Kristian Andersen adyn-

halkara we döwlet derejesinde geçirilýän bäsleşiklere işjeň gatnaşyp baýrakly orunlara mynasyp bolýarlar.

Şeýle bäsleşikleriň biri Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň, Magtymguly adyndaky ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňesiniň bilelikde ygylan eden ýaşlaryň arasynda geçirilýän ylmy işler boýunça bäsleşigidir. Maňa-da şu bäsleşige gatnaşyp, ýeňiji bolmak bagty miýesser etdi.

Men Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň Şa serpaýyna mynasyp boldum. Men bäsleşige özümiň «Gahryman Arkadagymyz Gurbanguly Berdimuhamedowyň romanla-

boýunça ygylan edilen bäsleşigiň ýeňijileriniň sylaglanylmagy munuň aýdyň subutnamasydyr. Ýeňiji diýlip ygylan edilen 118 sany ýaş alymyň arasynda maňa-da Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň Şa serpaýyna mynasyp bolmak bagty miýesser etdi. Men bu bäsleşige «Türkmen edebiýatynda ýaşlaryň ahlak terbiýesiniň çeper beýany» diýen ylmy işim bilen gatnaşdym. Köp ýyllaryň dowamynda talyp ýaşlara bilim bermek bilen utgaşykly alyp baran ylmy işime filologiýa ylymlarynyň kandidaty Amannepes Şyhnepesow ylmy ýolbaşçylyk etdi.

Halypa mugallymyň maslahaty bilen ylmy işimi ýerine ýetirenimde, esasan, iki ugra içgin ýykgy etdim. Olaryň birinjisi, Gahryman Arkadagymyzyň türkmen halkymyza peşges beren atalyk kitaplarynda ýaşlaryň terbiýesi barasyndaky pikir-garaýyşlary öwrenmek. Türkmen halkymyz Gahryman Arkadagymyzyň döwlet galamyndan çykan eserleri kalbyna guýýar,

bagtly ynsandyr. Biz — türkmen ýaşlary iň bagtly ýaşlar. Çünki ýurdumyzda köňülde beslän ähli arzuwlarymyz amala aşýar. Gahryman Arkadagly, Arkadagly Gahryman Serdarly ýurdumyzda Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynyň her bir günü toýdur baýramlara, şanly wakalara beslenip, taryha altyn harplar bilen ýazylyar. Maňa-da Ylymlar günü mynasybetli Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň hem-de Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňesiniň guramagynda ýaşlaryň arasynda geçirilen ylmy işler boýunça bäsleşiginiň ýeňijisi bolup, hormatly Prezidentimiziň Şa serpaýyna mynasyp bolmak bagty miýesser etdi. Elbetde, Şa serpaýynyň eýesi bolmak

daky baýragyň, şeýle hem Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Döwlet baýragynyň eýesi Kaýum Taňrygulyýewiň çagalar üçin döreden, edep-terbiýä ýugrulan goşgularyny ylmy esasynda öwrenmeklige bagyşlaýar. K. Taňrygulyýewiň goşgularynda türkmen halkynyň milli döredijilik, nesil terbiýesi bilen bagly ýol-ýörelgeleri ussatlyk bilen suratlandyrylyar.

Pederlerimiziň nesillerine galdyran ajaýyp ruhy mirasy hakdaky aladalaryny yzygiderli dowam etdirip, şol gymmatly hazynanyň içgin öwrenilmegi üçin uly işleri durmuşa geçirýän Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak bolsun!

rynnyň dil aýratynlygy» atly ylmy işim bilen gatnaşdym. Ylmy işimde alym Arkadagymyzyň «Döwlet guşy» hem-de «Älem içre at gezer» romanlarynda ulanylan çeperçilik serişdelerini, ýer-ýurt atlaryny, durnukly söz düzümlerini, mylatatly sözleri derňedim. Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda gazanan bu üstünligim täze ylmy gözleglere ruhlandyryar.

Bize şeýle giň mümkinçilikleri döredip berýän Gahryman Arkadagymyza hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyza tüýs ýürekden sagbolsun aýdýarys!

olary mukaddeslik saýyp, ykbalynda ýanhemra öwürýär. Mugallym hem-de ylmy gözlegleri alyp barýan ýaş alym hökmünde men ylmy işimiň dowamynda Gahryman Arkadagymyzyň edebiýatsöýüji türkmen halkymyza peşges beren kitaplarynda türkmen halkymyzyň gadymlygy, edim-gylymlary, döredijilik barada aýdylanlara üns berdim.

Ylmy işimiň dowamynda akyldar şahyr Magtymguly Pyragynyň ýaş nesillere miras galdyran öwüt-ündewlerini, atalyk sargytalaryny seljermäge hem aýratyn üns berdim. Munuň üçin Magtymguly atamyzyň baý edebi mirasyna — döredijiligine salgylandym, many ýüki agramly sygyrlaryň mazmunyndaky terbiýeçilik temany açmaga synanyşdym.

Bize okamak, öwrenmek bagtyny peşges beren Gahryman Arkadagymyzyň, hormatly Prezidentimiziň janlary sag, ömürleri uzak bolsun!

bagtynyň miýesser etmegi biz — ýaş mugallymlaryň ýüreginde özüne bolan ynamy hasda artdyryp, göwün guşuny ganatlandyryar.

Ýaşlaryň döwrebap bilim almaklary, ylmyň iň soňky gazananlaryny öwrenip, özläriniň pikir-garaýyşlary bilen olary kämilleşdirmekleri ugrunda döredip berýän mümkinçilikleri üçin türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza münkerem sagbolsun aýdýarys. Goý, olaryň janlary sag, ömürleri uzak, alyp barýan döwletli işleri rowaç bolsun!

«Türkmen uniwersiteti».

Ýaşlar – ýurduň geljegi

ÇAGALAR BARADAKY ALADA

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe ýurdumyzda ýaş nesil baradaky alada döwlet syýasatynyň ileri tutulýan ugurlarynyň biridir. Çagalary goramagyň halkara güni milli senenamamyzda şanly sene hökmünde orun aldy. Ýurdumyzda her ýylyň 1-nji iýunynda Çagalary goramagyň halkara güni dabaraly ýagdaýda belenilip geçilýär. Bagtyýar durmuşda ýaşayan çagalaryň şatlykly güllükleri ýurdumyzyň abadançylygynyň, Watanymyzyň häzirki we ertirki gününe bolan ynamyň in ajaýyp güwäsidir. Türkmenistanda üstünlikli durmuşa geçirilýän syýasat, şeýle hem ýörite maksatnamalar çagalaryň doly derejeli dynç almaklaryna, okamaklaryna, döretmeklerine, olaryň bilimli, ylymy, beden taýdan sagdyn, Watana wepaly şahsyýetler bolup ýetişmeklerine gönükdirilendir.

Türkmenistan dünýä ýurtlary we halkara guramalary bilen işjeň hyzmatdaşlyk edýär. Ýurdumyz Garaşsyzlygyny alandan soňra dünýäniň abraýly halkara guramalarynyň biri bolan Birleşen Milletler Guramasy we onuň bölümleri bilen hem hyzmatdaşlygyny giň gerim bilen ösdürip başlady. Arkadagly Gahryman Serdarymyz: «Biz halkara hyzmatdaşlygy, şol sanda Birleşen Milletler Gurama-

şertlerini gowulandyrmak bolup durýar. Türkmenistan 1992-nji ýylyň 2-nji martynda Birleşen Milletler Guramasy-na agzalyga kabul edilmek bilen Çagalaryň gaznasynyň hem agzasy boldy. Hut şol döwürden başlap Türkmenistanyň BMG-niň ýanyndaky Hemişelik wekilhanasy ÝUNISEF bilen hyzmatdaşlygy ýola goýmak we ösdürmek maksady bilen uly iş alyp barýar. 1993-nji ýylyň

anyk durmuş ugurlydygynyň subutnamasydyr. Bu ulgamda amala aşyrylýan köptaraplaýyn işler ösüp gelýän nesil barada hakyky atalyk aladasyny edýän türkmen halkynyň Milli Lideriniň ady bilen aýrylmaz baglanyşyklydyr. Gurbanguly Berdimuhamedow adyndaky Howandarlyga mätäç çagalara hemaýat bermek boýunça haýyr-sahawat gaznasynyň döredilmeginiň özi-de ýurdumyzda çagalaryň bagtyýar geljegi barada durmuşa geçirilýän işleriň aýdyň beýanydyr. Bu gazna Gahryman Arkadagymyzyň adynyň dakylmagy Milli Liderimiziň nusgalyk hem manyly ömür ýolunyň halkymyz bilen aýrylmaz baglanyşyklydygyny subut edýän hakykatdan nyşandyr. Gaznanyň ştab-kwartirasynyň Arkadag şäheriniň Gurbanguly Berdimuhamedow adyndaky çagalar sagaldyş-dikeldiş merkezinde ýerleşdirilmeginde hem aýratyn many bar.

dürli ugurlary bilen meşgullanmaklary üçin-de ajaýyp mümkinçilikler döredilýär. Ýaşlar baradaky döwlet syýasatynyň durmuşa geçirilmegi halkymyzyň gadymdan gelýän maşgala gymmatlyklaryny gorap saklamak, olary geljek nesillere geçirmek ýörelgeleri bilen baglanyşyklydyr. Şunuň bilen baglylykda, Diýarymyzda ýaş maşgalalara goldaw bermek boýunça yzygiderli çäreler amala aşyrylýar.

Çagalaryň dynç alşy barada aýdylanda, her tomus möwsümünde Gökdere jülgesinde we ýurdumyzyň welaýatlarynda ýerleşýän sagaldyş merkezlerinde dürli ýaş toparlary üçin ýaryşlaryň, döwlet, halkara derejeli döredijilik bäsleşikleriniň ýeňijileri bolan ýaşajyk artistleriň, höwesjeň çagalar döredijilik toparlarynyň, meşhur estrada aýdymçylarynyň, sazandalaryň gatnaşmaklarynda konsertleriň geçirilýändigini nygtamalydyrys. Mundan başga-da, sport ýaryşlary, sahna çykyşlary, çeper okaýyşlar we beýleki çäreler guralýar.

Ýurdumyzyň paýtagtynda we welaýatlarda döwrebap enjamlar, interaktiv-multimedia tehnologiýalary bilen enjamlaşdyrylan mekdebe çenli çagalar edaralarynyň we mekdepleriň, saglygy goraýyş edaralarynyň, çagalar we yetginjekler üçin medeni merkezleriň, sport toplumlarynyň, dynç alyş merkezleriniň yzygiderli gurulýandygyny bellemek gerek. Şoňa görä-de, bu günki gün bagtyýar çagalaryň ýüzündäki şatlyk, hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň durmuşa geçirýän, ýurdumyzyň ýaşajyk raýatlarynyň hemmetaraplaýyn sazlaşykly ösmeklerine, saglygyna hem-de abadançylygyna gönükdirilen döwlet syýasatynyň üstünliklere beslenýändiginiň anyk beýanydyr.

Ösüp gelýän ýaş nesiller — ajaýyp zamanamyzdyň gül-gunçalaryna deňelýän mähriban körpelerimiz biziň ynam-arzuwlarymyzdyr. Şonuň üçinem watansöýüji, berk bedenli, sagdyn nesilleri terbiýelemek babatda alnyp barylýan möhüm işler aýratyn many-mazmuna beslenýär. Olar türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň, hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň uly aladalarynyň aýdyň netijesidir. Hut şeýle bolansoň bagtyýar nesillerimiziň Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza aýdýan alkyşly sözleri asla egsilmeýär.

Döwlet BAÝMYRADOW,
Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň jemgyýeti öwreniş ylymlary kafedrasynyň uly mugallymy, syýasy ylymlaryň kandidaty.
Işan HUDAÝBERDIÝEW,
Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň jemgyýeti öwreniş ylymlary kafedrasynyň mugallymy.

sy we onuň iri düzümleri, hususan-da, BMG-niň Çagalar gaznasy (ÝUNISEF) bilen gatnaşyklary ösdürmäge möhüm ähmiýet berýäris. Bu gurama eneligi we çagalary goramak, ýaş nesliň hemmetaraplaýyn ösmegi, maşgalanyň maddy abadançylygyny ýokarlandyrmak, bilim we saglygy goraýyş ulgamlaryny kämilleşdirmek, sagdyn durmuş ýörelgelerini wagyz etmek boýunça ýurdumyzda amala aşyrylýan maksatnamalaryň durmuşa geçirilmegine işjeň gatnaşýar» diýip belleýär. Bilşimiz ýaly, Türkmenistanyň Birleşen Milletler Guramasynyň Çagalar gaznasy (ÝUNISEF) bilen hyzmatdaşlygy-da ýylsaýyn işjeňleşýär. Bu gurama 1946-njy ýylyň 11-nji dekabrynda döredildi. ÝUNISEF-iň işi bütün dünýäniň çagalarynyň hukuklaryny goramaga we olary goldamaga bagyşlanandyr. Onuň esasy maksady çagalaryň jynsna, dini ynanjyna garamazdan olaryň durmuş

dekabrynda Türkmenistanyň çagalaryň goraglylygyny we ösüşini üpjün etmek bilen baglanyşykly Ählumumy Jarnama goşulmagy, 1994-nji ýylyň sentýabrynda bolsa «Çaganyň hukuklary hakyndaky konwensiýa» goşulmagy hyzmatdaşlygy ösdürmekdäki oňyn başlangyçlar boldy. Soňky ýyllarda hem Türkmenistan bilen ÝUNISEF-iň arasyndaky hyzmatdaşlygy ösdürmek maksady bilen birnäçe maksatnamalar kabul edildi.

Elbetde, häzirki döwürde halkara guramalary bilen durmuşa geçirilýän işler Gahryman Arkadagymyz tarapyndan başy başlanan hem-de hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň baştutanlygynda üstünlikli durmuşa geçirilýän Türkmenistanyň döwlet syýasatynda öz beýany tapýar. Türkmenistanlylaryň, aýratyn-da, çagalaryň kanuny bähbitlerini goramagyň hem-de üpjün etmegiň hukuk kepillikler toplumu bu oňyn syýasatyň

Sebitde deňi-taýy bolmadyk bu köpugurly merkez haýyr-sahawat gaznasynyň ýanyn-da döredilen ilkinji merkezdir.

Ýaş nesilleriň abadançylygynyň we hemmetaraplaýyn ösüşiniň üpjün edilmeginde olaryň sagdynlygyna möhüm orun degişlidir. Jemgyýetimizde sagdyn durmuş ýörelgeleriniň berkidilmegi, çagalaryň we ýaşlaryň köpçülikleýin bedenterbiýä, sportuň dürli görnüşlerine çekilmegi wajyp şert bolup durýar. Şunuň bilen birlikde, orta mekdeplerde we çagalar baglarynda, çagalar sagaldyş merkezlerinde, ýokary okuw mekdeplerinde, ýaşajyk toplumlarynda stadionlaryň, beýleki ugurdaş desgalaryň, sport mekdepleriniň gurulmagyna aýratyn üns berilýär. Çünki bedenterbiýe we sport ýaşlarda ýokary ahlak häsiýetleriniň kemala gelmeginde, aň-paýhas ukyplarynyň ösdürilmeginde möhüm orun eýeleýär. Ýurdumyzyň ýaş raýatlarynyň döredijilik hem-de sungatyň

GIZLÄN EKENI

Ykbal egne yüklese-de daglary,
Unudyp bolarmy ajap çaglary,
Meger, mekdebimiň beýik baglary,
Meniň çagalygmy gizlän ekeni.

Bir ýerde özüme duşaryn öýdüp,
Düşen hallarymy bilmerin aýdyp,
Ynsan mekdebine gelende gaýdyp,
Şeýdip, öz-özünü gözlär ekeni.

Tanyş uly zalyň ugrundan ýöräp,
Synpyma ugradym endigme görä,
Asyl bolup ýören zatlary gör-ä,
Onda oturanlar biz däl ekeni.

Mydam joşup duran genji-kändik biz,
Bir adama eýgerderden kändik biz,
Aslynda-da düşünerden däldik biz,
Kitaplar köp dilde sözlär ekeni.

Iň soňky gün. Gaýgylary gizlärdik,
Ýylgyryp, gussany bukup sözlärdik,
Bir-biregi aýralyga dözmändik,
Ýöne ýyllar bize döžýän ekeni.

Ilmyrat BABAÝEW,
žurnalistika hünäriniň 3-nji ýyl talyby.

ÇAGALYK

Ýumşajyk eller hem aýaklar bilen,
Ok-ýaý ýasap uzyn taýaklar bilen,
Ýelimler ýelmenen barmaklam bilen,
Sanap ýetişmänkäm geçen çagalyk.

Toýlardan habarly, ýasdan habarsyz,
Gözlerde gorky ýok, ýüzler gaharsyz.
Öýden çyksam, ýaşap bir gün naharsyz,
Oýnamagarazy eden çagalyk.

Aladalar ýokdy görüşmek diýip,
Lakamlar dakardyk gülüşjek diýip,
Akar tapsak geliň suw içsek diýip,
Hödür etmegem öwreden çagalyk.

Gygyrardyk, uçar geçse depeden,
Şol wagtlaram halanmazdy gep eden.
Deň-duşlarmyz bilen ýeke-ýekeden,
Ýüp bökdürüp, top depdiren çagalyk.

Her ýaşda gyzykly ýaşap bilmeli,
Ýaşyň geçer, geler derrew agalyk.
Her on ýyldan «öňler hezil» diýersiň,
Şu günün hem ertir üçin çagalyk.

Durdygylç ÝARJANOW,
žurnalistika hünäriniň 2-nji ýyl talyby.

HYÝAL

Hyýal içre çagalygña dolanmak
Niçik lezzet eken, hem ezyet eken.
Kakam her bazara giden mahaly
Getiren gurjagy hemem kagyza,
Buýr-bulaşyk edip, Güneşi çeken
galamlarym. Asyl men däl-de göýä,
Olar meniň tes-tegelek durmuşym
Bulam-bujar pikirlerden dolduryp,
Öýjök-öýjök oýny ýaly hut şolar,
Düzen ýaly ykbalymyň gurluşyn.
Iş tapmasam kagyzlara bir zatlary
Çekjek bolup çyzym-çyzym edişim.
Görä, bu gün olar ar alýan ýaly,
Maňlaýyma çyzyk çyzyp gidişin...
Hasapsyz zat ýok ekeni durmuşda,
Edeniň alnyňa gelyän ekeni.
Ykbalyň bir zady eliňden alsa,
Ýerine başga zat berýän ekeni.
Çagalygmy penjesine gysansoň
Ýaşlygyň ýelgini ýel bolup geldi.
Käwagt aýnada tanaman keşbim,
Diýýän şu menmi?

Gülzar GELDIMYRADOWA,
Magtymguly adyndaky Türkmen
döwlet uniwersitetiniň uçurymy.

ÇAGA BOLSAŇ, ULALMASAŇ

Düşünmeseň uly dünýä,
Çaga bolsaň, ulalmasaň.
Ötüp gitse deňi-duşuň,
Ýalňyzlygyňa uýalmasaň.

Saňa meňzeş çagalardan,
Dolup duran köçäň bolsa,
Häzirkiden sagdyn hem ýaş,
Ejeň bolsa.

Kaka altyn aşygmyzyň,
Bolmajagy güman bolsa,
On iki synaň, gara başyň,
Aman bolsa.

Ýalňyşaňda käyeseler,
Towlasynlar gulagymy.
Ah, meniň bu ýalňyşlarym,
Gyzardyp dur dulugymy.

Düşünmeseň uly dünýä,
Çaga bolsaň, ulalmasaň.
Ötüp gitse deňi-duşuň,
Ýalňyzlygyňa uýalmasaň.

Ogultur SAPAROWA,
žurnalistika hünäriniň 4-nji ýyl talyby.

MEKDEBIM

Ak mekdebim maňa gujagyn gerdi,
Goýnunda ilkinji bilimi aldym.
Ýatlamadan doly her daban ýeri,
Şol ajap günleri ýadyma saldym.

Mugallym geçende ilkinji sapak,
Uly täsir etdi çaga kalbyma.
Aslynda, biz sebäp bolan ekenik,
Gara saçlarynyň çalarmagyna.

Synpdaşlarym bardy örän mähriban,
Boldy olar ýaş göwnümiň diregi.
Okasak-da baha üçin ýaryşyp,
Dogan deýin gördük birek-biregi.

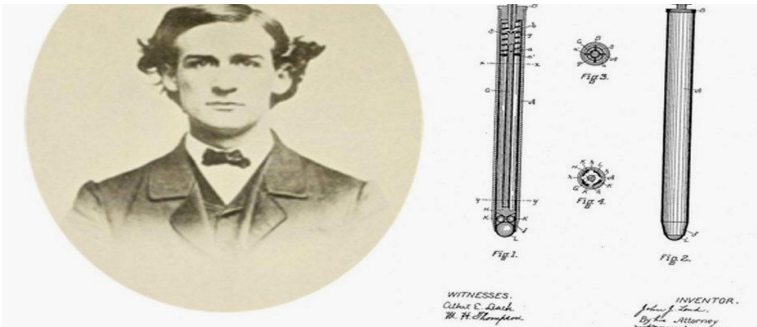
Mekdep bize gaty kân zat öwrettdi,
Sogaby bar birin-birin sanasaň.
Ähli sowallaryň jogabyn tapdyk,
Hazynadan doly kitaphanadan...

Ýüzümde şatlyk bar – başlyk alan deý,
Ak mekdebe söýgim çäksiz gursakda.
Bu gün huzuryňa geldim ýañadan,
Göz önümde şol ajaýyp pursatlar.

Medet MEDEDOW,
taryh hünäriniň 1-nji ýyl talyby.

SARJAGAZLY RUÇKANYŇ TARYHINDAN

Gündelik peýdaly zatlaryň durmuşymyza tutýan möhüm orny barada pikir edip gördüňizmi? Her stolda, her işde ýa-da mekdep okuwçysynyň sumkasyndaky şol bir ýönekeý şarjagazly ruçka — bizden alynsa nähili bolar? Kompýuterde ýa-da smartfonda ýazmaga öwrenişen bolsaňyz hem, şeýle ýönekeý enjamy ýitirseniz, özüňizi oňaysyz duýarsyňyz. Şarjagazly ruçkanyň öňki görnüşiniň XIX asyryň ahrynda, häzirki görnüşiniň bolsa, geçen asyryň ortalarynda oýlanyp tapylandygyny az adam bilýär. Bu oýlap tapyş çagalarymyzyň ruçkalaryny yzygiderli doldurmak zerurlygyny aradan aýryp, mekdep üçin syýa almazlyk mümkinçiligini

dörettdi. Elbetde, hemmesi däl, ýöne bu düýbünden başga bir hekaýa... Ilkinji şarjagazly ruçkany kim oýlap tapdy we haçan?

Şarjagazly ruçkanyň döredilmeginiň taryhy başdan geçirmeler baradaky romana we şol bir wagtyň özünde meşhur ylmy-populýar žurnalynyň makalasyna meňzeýär. Ilkinji şarjagazly ruçkany 1888-nji ýylda bank işgäri Jon Loud ruçkasy görnüşinde oýlap tapdy. Şeýlelik bilen, şarjagazly ruçkanyň nominal doglan ýeri ABŞ hasaplanýar. Loudyň oýlap tapan şarjagazly ruçkasy diňe kagyz ýüzünde däl-de, eýsem, karton we agaç ýaly gaty jisimleriň ýüzlerine hem ýazyp bilýärdi. Şeýle-de bolsa, şarjagazly ruçkany oýlap tapy-

jynyň esasy maksady — gutulary we sandyklary bellemekdi. Loudyň bu ruçkasynyň dizaýny, bize şarjagazly dezodoranty ýatladýar.

Ruçka hakynda gyzykly maglumatlar:

✦ Şekillendiriş sungatynda garaşsyz ugur: şarjagazly ruçka bilen çyzmakdyr.

✦ Nol agyrylyk güýjünde ýazýan ruçka hem bar. Ony amerikaly Pol Fişer kosmonawtlaryň zerurlyklary üçin ýörite oýlap tapdy.

✦ Bir million ýewro bahasy bolan «Montegrappa» platinasy häzirki wagtda dünýäniň iň gymmat ruçkasydyr.

✦ Hili gowy ruçka bilen 50 müňden gowrak söz ýazyp bilersiňiz.

✦ Ýazanyňyzda, ruçkanyň gapagyny hiç wagt agzyňyza salmaň, ol saglyk üçin zyýanlydyr.

Bu adaty we çalşyp bolmajak şarjagazly ruçka, ine, şeýleräkdir!

ÝELPEWAÇ BARADA

Ýelpewaçlaryň watany Hytaý hasaplanýlar. Uzyn tutawaçly ilkinji ýelpewaçlar b.e. öňki XI asyrdan ýüze çykypdyr. Birnäçe asyrdan soň kiçijik el ýelpewaçlary we tutawaçly tegelek ýelpewaçlar peýda bolupdyr.

Gadymy Müsürde ýelpewaçlar faraonyň güýjüniň nyşanlaryndan biri hasaplanypdyr. Dabaraly çärelerde ýelpewaç iň meşhur adamlar, köplenç, şa maşgalasynyň agzalary tarapyndan hökümdaryň arkasynda görterilipdir. Hatda «cep tarapdaky ýelpewaç görteriji» atly ýörite hormatly at hem bolupdyr.

Kiçijik ýelpewaçlar (tabellae) rimli erkekler tarapyndan ulanylypdyr. Ýelpewaçlar, adatça, tawus ýeleklinden bolup, agaçdan ýa-da süňkden ýasalan tutawaçlara berkidilipdir.

Wizantiýada ýelpewaçlar ybadat wagtynda çybynlardan goran-

mak üçin ulanylypdyr. Ýelpewaç Wizantiýadan Ýewropanyň şalyk kazyýetlerine geçipdir.

Galkynys döwründe ýelpewaçlar giňden ýaýrapdyr. Kem-kemden onuň görnüşü üýtgap, tegelekden çäryk tegelege we oýulan tutawaçdaky baýdak ýaly görnüşlere geçipdir.

XVI asyrdan Ýewropada ýarym tegelek, ýygnaýan ýelpewaçlar peýda bolýar. Açyk ýeleklere başga-da, ýelpewaçlary ýasamak üçin gymmat bahaly materiallar: ulanylypdyr: pil süňki, sandal agajy, altyn, bürünç we ş.m. ulanylypdyr.

XVII-XVIII asyrlarda ýelpewaç kasaň bir zada öwürülýär. Ony ýüpekden, deriden, pergamentden we galyň kagyzdan ýasaýarlar.

Russiýada ýelpewajyň taryhy, takmynan, XVI asyrdan başlaýar. Ol ýerde ýygnaýan ýelpewaç XVII asyrdan bäri tanalsa-da, ilki bilen, diňe şa maşgalasynyň agzalary we olaryň töweregindäkiler tarapyndan ulanylypdyr.

FUTBOL TÄZELIKLERI

ILKINJI TARYHY ÝEŇIŞ

UEFA Çempionlar Ligasynda 70-nji möwsümiň çempiony belli boldy. Germaniýanyň Mýuhen şäherindäki «Allianz Arena»-da oýnalan finalda taryhy netije ýüze çykdy. «PSŽ» bilen «Interiň» arasyndaky oýunda fransuz kluby uly hasap bilen (5:0) taryhy çempionlyk gazandy. Rumyniýaly Iştwan Kowacyň eminlik eden duşuşygyna 64 müň 327 janköýer tomaşa etdi. Şunlukda, ýaryşyň täze görnüşdäki ilkinji geçirilişinde «PSŽ» topary çempionlyk gazandy.

Çekeleşikli geçen duşuşygyň 12-nji minutynda «Interiň» ozalky oýunçysy Aşraf Hakimi owadan paslaşykdan soň Dueniň asist etmeginde hasaby açdy. Oýnuň 20-nji minutynda bolsa Dueniň özi jerime meýdançasynyň içinde topy batly urdy we Dimarkonyň aýagyna degen top derwezä girdi. 1-nji ýarymyň ahrynda we 2-nji ýarymyň başynda Hwiça Kwarasheliýa yzly-yzyna 4 howply pursatdan peýdalanyp bilmedi. Duşuşygyň 63-nji minutynda ýene-de Due tapawutlanyp, hasaby 3:0-a ýetirdi. Bu goldan 10 minut soň Hwiça hem tapawutlanmagy başardy. Oýnuň 86-njy minutynda duşuşyga ätiýaçlykdan giren Maýulu 5-nji goly «Interiň» derwezesinden geçirdi.

«PSŽ» topary 13-nji awgustda UEFA Super Kubogy duşuşygyna Ýewropa Ligasynyň ýeňijisi «Tottenham» bilen duşuşar. 50-nji UEFA Super Kubogy duşuşygy Italiýanyň Udine şäherindäki «Fruli» stadionynda geçiriler. Şeýle-de, «PSŽ» topary dekabryň aýynda geçiriljek FIFA Interkontinental Kubogy ýaryşyna hem gatnaşar.

ÖZBEGISTAN TARYHDA ILKINJI GEZEK DÜNYÄ ÇEMPIONATYNA GATNAŞAR

Futbol boýunça Özbegistanyň milli ýygındysy öz taryhynda ilkinji gezek Dünýä çempionatyna gatnaşmaga hukuk gazandy. Özbegistan DÇ-2026-nyň Aziýa yklymyndaky saýlamasynyň üçünji tapgyrynyň «A» toparçasynyň 9-njy aýlawynyň duşuşygyna myhmançylykda BAE-niň ýygındysy bilen 0:0 hasabynda deň oýnady. Şeýlelikde, Özbegistanyň ýygındysy utuk sanyny 18-e ýetirip, wagtyndan öň DÇ-niň ýollanmasyna eýe boldy. Bu toparçada birinji ýerdäki Eýranyň 20, üçünji ýerdäki BAE-niň bolsa 14 utugy bar.

Ýeri gelende bellesek, Özbegistanyň milli ýygındysy häzirki wagtda FIFA-nyň reýtinginde 57-nji basgançakda ýerleşýär.

Futbol boýunça nobatdaky Dünýä çempionaty 2026-njy ýylda ABŞ, Kanada we Meksika döwletlerinde geçirilip, oňa taryhda ilkinji gezek 48 ýygındy gatnaşar.

DÜNYÄNIŇ IŇ KÖP HAK ALÝAN TÄLIMÇISI

Saud Arabystanynyň «Al-Hilal» kluby italiýaly hünärmen Simone Inzagini baş tälimçilige belledi. «Al-Hilal» 49 ýaşly hünärmen bilen 2026/27-nji ýyllaryň futbol möwsüminiň ahryna çenli niýetlenilen şertnama gol çekişdi. Inzagi üçin täze toparynda ýyllyk 25 million ýewro möçberinde höweslendiriji pul baragy hem göz önünde tutulypdyr. Munuň özi Simone Inzagini dünýäde iň köp hak alýan futbol tälimçisine öwürer.

Ýeri gelende bellesek, Simone Inzagi mundan ozal «Inter» tälim berýärdi. Ol «Inter» bilen 1 gezek Italiýanyň çempiony, 2 gezek Italiýanyň Kubogynyň eýesi we 3 gezek ýurduň Superkubogynyň ýeňijisi boldy. Şeýle-de topary 2 gezek ÝÇL-niň finalyna çykardy.

RONALDU «AL-NASR» BILEN ŞERTNAMASYNY UZALTDY

Portugaliýaly ýyldyz Kristiano Ronaldo Saud Arabystanynyň «Al-Nasr» futbol kluby bilen şertnamasyny 2027-nji ýyla çenli uzaltdy. «Altyn top» baýragynyň baş gezek eýesi bolan futbolçynyň ýyllyk haky dünýä futbolyna rekord derejede — 263 million ýewro bolar. Şol habarlara görä, iň ýokary aýlyk alýan oýunçylaryň sanawynda ikinji ýeri «Al-Ittihad» klubynyň fransuz hüjümçisi Karim Benzema we «Inter Maýami» klubynyň argentinaly hüjümçisi Lionel Messi eýeleýär — bularyň hersiniň ýyllyk aýlygy 200 million ýewrodyr.

Ronaldo 2023-nji ýylyň ýanwar aýyndan bäri «Al-Nasr» klubunda çykyş edip gelýär. Bu döwürde portugaliýaly hüjümçi 105 oýun geçirip, derwezeden 93 gol saldy. Futbolçy mundan öň Portugaliýanyň «Sporting», Angliýanyň «Mançester Ýunaýted», Ispaniýanyň «Real» we Italiýanyň «Ýuwentus» klublarynda çykyş etdi.

Sahypany taýýarlan
Mukam BEKGÝLYJOW,
türkmen dili we edebiýaty hünäriniň 2-nji ýyl talyby.

«Türkmen uniwersiteti»
gazeti

ESASLANDYRYJYSY — MAGTYMGULY ADYNDAKY TÜRKMEN DÖWLET UNIWERSITETI

REDKOLLEGIYA:
Žurnalistika kafedrasy

Jogapkär redaktor:
Halmyrat ÝUWŞANOW
(žurnalistika kafedrasynyň müdiri).

Edebi redaktorlar:

Mukam BEKGÝLYJOW, Aýbök

ARAZGELDIÝEWA

Tehniki redaktor: Şatly MOMMADOW
(türkmen dili kafedrasynyň mugallymy),

Toýly BABAYEW

(žurnalistika hünäriniň talyby).

tdu.edu.tm

turkmenuniwersitetitdu@gmail.com